

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

**ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΜΕΝΗ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 24
Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΕΡΓΑ
ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2018 [Ν.127(Ι)/2018]**

ΕΡΓΟ: «ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟ ΠΑΡΚΟ 499KW, ΣΤΟ ΟΜΟΔΟΣ»

Αρ. Φακ. ΛΕΜ/00027/2020

1. Εισαγωγή

Οι πληροφορίες για το Έργο υποβλήθηκαν στην Περιβαλλοντική Αρχή με σχετική επιστολή από τον Διευθυντή Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως (Αρ. Φακ. ΛΕΜ/00027/2020 και ημερομηνία 9 Μαρτίου 2020), για αξιολόγηση.

Η Περιβαλλοντική Αρχή έκρινε αναγκαία τη διαβούλευση με το Τμήμα Γεωργίας, το Τμήμα Δασών και την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας λόγω εξειδικευμένων γνώσεων τους για το συγκεκριμένο έργο ή τις δυνητικές του επιπτώσεις στο περιβάλλον αφού το έργο εντάσσεται σε Γεωργική Ζώνη Γ3 και γειτνιάζει με τη Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) Χα-Ποτάμι CY50000010.

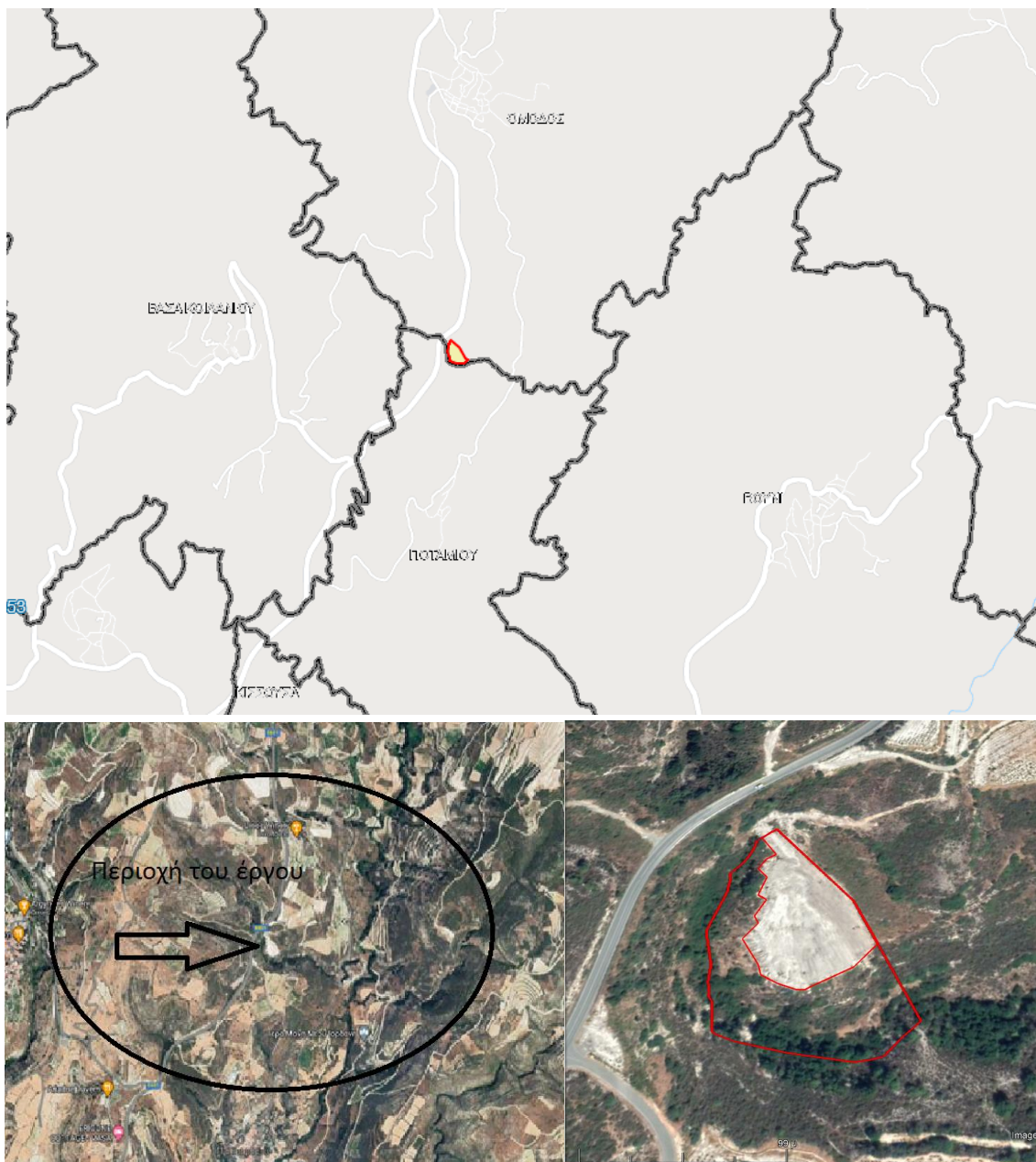
Με βάση τις απόψεις του Τμήματος Γεωργίας, του Τμήματος Δασών της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας, τις απόψεις του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων που εκφράστηκαν σε προηγούμενη αίτηση, στις 31-1-2019 (με αρ. φακ ΛΕΜ/00076/2018) και που παραμένουν οι ίδιες και στην παρούσα, την επιτόπια επίσκεψη και τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 23 ετοιμάστηκε η Αιτιολογημένη Διαπίστωση της Περιβαλλοντικής Αρχής.

2. Περιγραφή και χωροθέτηση του Έργου

Το έργο αφορά την τοποθέτηση φωτοβολταϊκών πλαισίων για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας εντός ιδιωτικού τεμαχίου αρ. 948, Φ./Σχ. 47/33, τμήμα 0 στην κοινότητα του Ομόδους.

Το προτεινόμενο έργο (ΠΕ) βρίσκεται σε υψόμετρο 767 μέτρα, 1,5 περίπου χιλιόμετρα νότια της κοινότητας του χωριού Όμοδος και 1,2 χιλιόμετρα ανατολικά σε ευθεία απόσταση από την κοινότητα Βάσας, με τις αποστάσεις αυτές να λαμβάνονται από τις πιο κοντινές πολεοδομικές ζώνες. Επίσης το έργο βρίσκεται σε απόσταση 300 μέτρα από τη ΖΕΠ Χα-Ποτάμι CY50000010.

Στην περιοχή του έργου υπάρχουν απότομες κλίσεις με άγρια βλάστηση, που καλύπτεται κυρίως από φρύγανα και θάμνους.

Σχήμα 1: Χωροθέτηση του Φωτοβολταϊκού Πάρκου

Από το τεμάχιο στα δυτικά και νότια σύνορα του περνά αργάκι με το βάθος του να ξεκινά από περίπου 1 μέτρο στο βορειοδυτικό σύνορο του, να φτάνει σταδιακά σε βάθος περίπου 6 μέτρα στο νοτιοδυτικό σύνορο του και να στρίβει κάθετα ακολουθώντας παράλληλα τα σύνορα της νότιας πλευράς του τεμαχίου μέχρι τα νοτιοανατολικό του σύνορο και με τη πλευρά των νότιων πρηνών του αργακιού ουσιαστικά να σβήνουν στη νότια του πλευρά, διατηρώντας όμως την υψομετρική διαφορά των 6-7 μέτρων στα βόρεια του πρηνή που είναι το εν λόγω τεμάχιο. Σε

όλο το μήκος του αργακιού, τα ανατολικά και δυτικά πρηνή του και τα πρηνή στο νότιο σύνορο του τεμαχίου έχουν μεγάλη κλίση με πολύ πιο πλούσια και πυκνή βλάστηση.

Το τεμάχιο χωροθετείται σε γεωργική γη σε πολεοδομική ζώνη Γ3. Το φωτοβολταϊκό πάρκο θα καλύπτει έκταση σε ποσοστό 51% του τεμαχίου, από το σύνολο των 12547 m² επιφάνειας 6454m² και προβλέπεται σε αυτό να εγκατασταθούν 1421 φωτοβολταϊκά πλαίσια των 350Wp που τώρα είναι εκχερσωμένο κατά 40% της έκτασης του. Σύμφωνα με την επιτόπια έρευνα, την Έκθεση Πληροφοριών και τις πληροφορίες από προηγούμενη αίτηση για κατασκευή φωτοβολταϊκού πάρκου (στο ίδιο τεμάχιο) ισχύος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας 600 KW (που υποβλήθηκε στο Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως Λευκωσίας, στις 31-1-2019, με αρ. φακ ΛΕΜ/00076/2018) υπήρχε πλούσια πυκνή βλάστηση που κάλυπτε ολόκληρο το τεμάχιο και έχει εκχερσωθεί.

Το Τμήμα Περιβάλλοντος τότε στην αρχική αίτηση, δε συνηγόρησε στην κατασκευή του εν λόγω έργου αφού θα προέκυπταν σοβαρές και μη αναστρέψιμες περιβαλλοντικές επιπτώσεις (επισυνάπτεται σχετική γνωμάτευση).

Η βιολογία της περιοχής φαίνεται να έχει διαταραχθεί από τις πιο πάνω επεμβάσεις σε μεγάλο βαθμό και η πυκνότερη παραποτάμια βλάστηση του αργακιού που εκτεινόταν μέχρι και 8 -10 μέτρα ανατολικότερα από τα δυτικά σύνορα του τεμαχίου, έχει αφαιρεθεί εντελώς, ενώ σύμφωνα και με την αιτούμενη ανάπτυξη και στα σχέδια όπως φαίνονται στην Έκθεση, προβλέπονται περαιτέρω χωματουργικές επεμβάσεις και αφαίρεση της παραποτάμιας βλάστησης και στη νότια πλευρά του τεμαχίου κατά επιπλέον 50 μέτρα. Τώρα με τις επεμβάσεις που έχουν γίνει στο τεμάχιο υπάρχει μία σταθερή σχεδόν κλίση 16% από βορρά προς νότο.

Από την Έκθεση Πληροφοριών ενδεικτικά παρατίθενται επιλεκτικά για την πτηνοπανίδα, πληροφορίες, για την Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) «Χα-ποτάμι» αλλά και την ευρύτερη περιοχή του έργου, που αναμένεται να επηρεαστούν από τυχόν κατασκευή του έργου :

α) Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) «Χα-ποτάμι»

- περισσότερο από τα μισά είδη (56) φωλιάζουν στην περιοχή από τα 111 είδη που έχουν καταγραφεί στην Κύπρο,
- η περιοχή «Χα-ποτάμι» καθορίστηκε ως ΖΕΠ για επτά είδη του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας της ΕΕ για τα Άγρια Πουλιά (2009/147/ΕΚ) που αναπαράγονται στην περιοχή σε σημαντικούς αριθμούς, για ένα είδος που φώλιαζε παλιότερα στη περιοχή και για μια ομάδα αποδημητικών πτηνών.(όχι πια-ενδεικτικό του ευάλωτου της οικολογίας της ΖΕΠ),
- 44 είδη που εμφανίζονται τακτικά στη ΖΕΠ «Χα-ποτάμι» και που δεν ανήκουν στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας των Άγριων Πτηνών φωλιάζουν στη ΖΕΠ, είναι το σπάνιο αρπακτικό, το Διπλοσιάχινο *Accipiter gentilis*, και το ενδημικό υπό-είδος Θουπί *Otus scops cyprius*.

β) Ευρύτερη περιοχή του έργου

- Αρκετά από τα πουλιά αυτά περιλαμβάνονται σε διεθνείς καταλόγους και Παραρτήματα Συμβάσεων με απειλούμενα είδη.
- Ιδιαίτερη σημασία για αρκετά είδη της πτηνοπανίδας της περιοχής έχουν τα σημεία που καλύπτονται με μακκία βλάστηση, όπου βρίσκουν καταφύγιο και τρέφονται αρκετά από τα είδη που αναφέρονται πιο κάτω (ιδιαίτερα μικρά πουλιά),
- Δεκατέσσερα από τα πτηνά που βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή μελέτης παρουσιάζονται στο Παράρτημα Ι της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ και προστατεύονται σύμφωνα με τον Περί Προστασίας και Διαχείρισης Άγριων Πτηνών και Θηραμάτων Νόμο του 2003.’,

3. Περιγραφή των περιβαλλοντικών στοιχείων που ενδέχεται να επηρεαστούν ή ήδη επηρεάστηκαν σοβαρά από το έργο και επιπτώσεων που το έργο ενδέχεται να προκαλέσει στο περιβάλλον

3.1 Ατμόσφαιρα – αύξηση ρύπων από την εκπομπή σκόνης και από τους αέριους ρύπους με τη διακίνηση οχημάτων από και προς το έργο κατά την διάρκεια της κατασκευής του.

3.2 Έδαφος – επηρεασμός του, με απόρριψη είτε στερεών επικίνδυνων αποβλήτων, είτε υγρών αποβλήτων και καυσίμων ή και μη-επικίνδυνων αποβλήτων (όπως μπάζα, οικοδομικά απόβλητα, απορρίμματα συσκευασιών εξοπλισμού) στις κατασκευαστικές εργασίες. Επίσης θα επηρεαστεί το έδαφος αφού θα γίνει αναγκαία εκχέρσωση ή/και αλλαγή του ανάγλυφου του εδάφους για τη βελτίωση του δρόμου για την μεταφορά εξοπλισμού στο τεμάχιο και κατά την τοποθέτηση των φωτοβολταϊκών.

3.3. Φυσικό περιβάλλον - Επηρεασμός του άμεσου χώρου του ΠΕ και της πυκνής παραποτάμιας βλάστησης στα σύνορα του με την ήδη αφαιρεθείσα, αλλά και την σκοπούμενη επιπλέον αφαίρεση της χλωρίδας του τεμαχίου.

3.4 Επηρεασμός των επιφανειακών νερών - Επηρεασμός των επιφανειακών νερών στην περίπτωση ρύπανσης από πιθανή απόρριψη υγρών χημικών αποβλήτων, μεταχειρισμένων μηχανελαίων και καυσίμων από τον εξοπλισμό κατασκευής του έργου.

3.5 Επιπτώσεις από την αύξηση των επιπέδων θορύβου - Η λειτουργία των ΦΒ πάρκων γενικά δεν προκαλεί θορύβους καθώς δεν υπάρχουν μηχανισμοί κινούμενων μερών στη λειτουργία του φωτοβολταϊκού πάρκου. Όμως κατά τις κατασκευαστικές εργασίες κυρίως κατά την πασσαλόμπιξη, ανάλογα και με την ευαισθησία του κάθε είδους της πτηνοπανίδας, οποιαδήποτε όχληση ακόμη και περιορισμένη μπορεί να επηρεάσει την επιβίωση της.

3.6 Οπτική ρύπανση – από την παρουσία φορτηγών και άλλων μηχανημάτων μεταφοράς υλικών εξοπλισμού και πρώτων υλών και άλλου εξοπλισμού κατά την κατασκευή του έργου άλλα και στην λειτουργία του έργου με την παρουσία φωτοβολταϊκών πλαισίων που αντικαθιστούν το πράσινο και αλλοιώνουν ένα χώρο φυσικής ομορφιάς. Πέραν του ότι η παρουσία φωτοβολταϊκών πλαισίων δεν εντάσσεται εύκολα σε ένα χώρο φυσικής ομορφιάς ή

σε γεωργική περιοχή, η οπτική ρύπανση είναι πιθανή αιτία για επηρεασμό της πανίδας της περιοχής.

3.7 Πρόκληση πυρκαγιάς – παρόλο που η λειτουργία του Φωτοβολταϊκού Πάρκου δεν χαρακτηρίζεται ως επικίνδυνη για πρόκληση πυρκαγιάς, είναι πιθανή και μπορεί να προκαλέσει όχι μόνο καταστροφή της χλωρίδας τοπικά αλλά μπορεί να πάρει και μεγαλύτερες διαστάσεις.

3.8 Επιπτώσεις από την αύξηση ρύπων και σκόνης στην ατμόσφαιρα

Οι αρνητικές επιπτώσεις από την κατασκευή του έργου από τους ρύπους και τη σκόνη μπορούν να επιβαρύνουν σημαντικά τόσο την υγεία των ανθρώπων όσο και το βιολογικό περιβάλλον της περιοχής. Επίσης, οι ρύποι που απελευθερώνονται στην ατμόσφαιρα επηρεάζουν το κλίμα της γης με το φαινόμενο του θερμοκηπίου που προκαλούν.

3.9 Επιπτώσεις από τον επηρεασμό του εδάφους

Η απόρριψη στο έδαφος, είτε στερεών επικίνδυνων αποβλήτων, είτε υγρών αποβλήτων και καυσίμων ή και μη-επικίνδυνων αποβλήτων (όπως μπάζα, οικοδομικά απόβλητα, απορρίμματα συσκευασιών εξοπλισμού) από τις κατασκευαστικές εργασίες, οδηγεί σε υποβάθμιση της ποιότητας του εδάφους. Επίσης, επειδή υπάρχει αλληλεξάρτηση της χλωρίδας με το έδαφος, η όποια εκχέρσωση έχει ως συνέπεια όχι μόνο την διάβρωση και μετακίνηση του εδάφους τοπικά αλλά μπορεί να αποτελέσει έναυσμα για περαιτέρω επηρεασμό βλάστησης και διάβρωσης ευρύτερα, σε μεγαλύτερες αποστάσεις, ειδικά στις περιοχές γύρω από το τεμαχίου του ΠΕ όπου υπάρχουν απότομες κλίσεις όπου το νερό της βροχής μπορεί να αποκτήσει μεγάλες ταχύτητες και την υφιστάμενη γεωμορφολογία της περιοχής να οφείλει σε μεγάλο ποσοστό την ύπαρξη της στα ρασιά, τους θάμνους και άλλη βλάστηση που λειτουργεί προστατευτικά στη διάβρωση και συγκρατεί το έδαφος.

3.10 Επιπτώσεις από τον επηρεασμό του φυσικού περιβάλλοντος και της οικολογίας της περιοχής. Εκτός ότι με την κατασκευή του έργου έχει ως αποτέλεσμα να εμποδίζεται ή να μειώνεται κατά πολύ η ανάπτυξη των φυτών τοπικά, με την εκχέρσωση του χώρου μειώνονται οι διαθέσιμοι χώροι για τις λειτουργικές βιολογικές διεργασίες του περιβάλλοντος και ευρύτερα, με αποτέλεσμα να μειώνεται η διαθεσιμότητα του ενδιαίτηματος της πανίδας της περιοχής να αυξάνεται η δυσμένεια και το στρες των οργανισμών και να επηρεάζεται η επιβίωση τους.

3.11 Επιπτώσεις από ρύπανση των επιφανειακών και υπόγειων νερών

Επιφανειακές διαρροές και ρύπανση από διαρροή καυσίμων, λαδιών και άλλων χημικών ουσιών που θα μπορεί να απελευθερωθούν κατά τις εργασίες κατεδάφισης και κατασκευής του έργου μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση της ποιότητας του νερού του υδροφόρου ορίζοντα. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι επειδή υπάρχει αργάκι στο δυτικό και νότο σύνορο του τεμαχίου και η όποια τοπική ρύπανση μπορεί να επεκταθεί και πέρα από το όρια του τεμαχίου.

3.12 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις πρόκλησης πυρκαγιάς – με την εκδήλωση πυρκαγιάς δημιουργείται έτσι ένα σπιράλ συνθηκών καταστροφής χλωρίδας και διάβρωσης εδάφους που

καταλαμβάνει μεγαλύτερες εκτάσεις εδάφους καταστρεπτικών αλλαγές της ευρύτερης δασικής έκτασης.

4. Περιγραφή των μέτρων που προβλέπονται για να αποτραπούν, προληφθούν ή μετριαστούν επιπτώσεις στο περιβάλλον, σύμφωνα με την Έκθεση Πληροφοριών

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν, τα μέτρα τα οποία προτείνονται από τον κύριο του έργου για την πρόληψη των επιπτώσεων στο περιβάλλον κατά το στάδιο κατασκευής του έργου είναι τα πιο κάτω:

4.1 Μέτρα για αντιμετώπιση των ρύπων και σκόνης στην ατμόσφαιρα

Για μετριασμό της αύξησης της σκόνης στην ατμόσφαιρα προτείνονται (δεν προβλέπονται) τα εξής:

- να προτιμηθεί η χρήση οχημάτων με εξατμίσεις στραμμένες προς τα άνω έτσι ώστε να είναι μακριά από το έδαφος
- η λειτουργία των μηχανημάτων που εργάζονται στο χώρο να γίνεται με προσεκτικούς χειρισμούς ώστε να περιορίζεται η έκλυση σκόνης
- να ελαχιστοποιηθούν οι αποθέσεις ή αποσπάσεις υλικών σε/από σωρούς, η δε εναπόθεση υλικών σε σωρούς να γίνεται από το ελάχιστο δυνατό ύψος
- Η απαγόρευση κάθε αποθήκευσης, έστω και προσωρινής, υλικών έξω από τον χώρο του εργοταξίου.
- Κάθε είδους εργοταξιακή εγκατάσταση να απομακρυνθεί μετά το πέρας των εργασιών κατασκευής του έργου και να αποκατασταθεί ο χώρος.

4.2 Μέτρα για αντιμετώπιση των επιπτώσεων από τον επηρεασμό του εδάφους

Για την μείωση της πιθανότητας επηρεασμού του εδάφους από ρύπανση προτείνονται να διατηρούνται καθαρά τα ερείσματα και οι διαδρομές κίνησης των οχημάτων.

4.3 Μέτρα για αντιμετώπιση επιπτώσεων από ρύπανση των επιφανειακών και υπόγειων υερών

Τα διάφορα υλικά από τη συντήρηση και λειτουργία των οχημάτων του εργολάβου (συσκευασίες λαδιών, καυσίμων, ανταλλακτικά κ.α.) πρέπει να απομακρύνονται και να τυγχάνουν διαχείρισης σύμφωνα με την υπάρχουσα νομοθεσία.

- Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ατυχηματική διαρροή λιπαντικών ή άλλων αντίστοιχων ουσιών, ο εργολάβος θα πρέπει να διαθέτει κατάλληλα υλικά αυτά για περιορισμό της ρύπανσης και να εφαρμόζει μέτρα άμεσης αντιμετώπισης, όπως της χρήσης κατάλληλων προσροφητικά υλικά περιορισμό της ρύπανσης σε περίπτωση που αυτό συμβεί. Τα χρησιμοποιηθέντα υλικά στη συνέχεια θα συλλέγονται με ευθύνη του εργολάβου και να διαχειρίζονται, σύμφωνα με τη νομοθεσία.

- Απαγορεύεται η κάθε μορφής καύση υλικών στην περιοχή του έργου, καθώς και η απόρριψη μεταχειρισμένων ορυκτελαίων στο έδαφος. Η αλλαγή των μεταχειρισμένων ορυκτελαίων να γίνεται σε συγκεκριμένο χώρο, στον οποίο να υπάρχει πρόβλεψη αποφυγής ρύπανσης του εδάφους με τσιμεντόστρωση και δίκτυο συλλογής των διαρροών. Η διαχείριση των χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων να γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.
- Τα κάθε είδους άχρηστα υλικά να συλλέγονται και να διατίθενται σύμφωνα με τις Νομοθεσίες.
- Ο εργοταξιακός χώρος να διαθέτει κάδους απορριμμάτων και χημικές τουαλέτες.
- Τα αστικού τύπου απορρίμματα από τη διαβίωση του εργαζόμενου προσωπικού του εργοταξίου να διαχειρίζονται μαζί με τα υπόλοιπα αστικά απορρίμματα της περιοχής.

Στη φάση λειτουργίας αναφέρεται ότι δεν αναμένονται επιπτώσεις στο έδαφος για να ληφθούν μέτρα.

4.4 Επιπτώσεις από την αύξηση των επιπέδων θορύβου

Στη φάση της κατασκευής όπως αναφέρεται στην Έκθεση Πληροφοριών, ο κύριος του έργου και κατά συνέπεια ο ανάδοχος θα πρέπει να μελετήσει τη διάταξη των εργοταξίων και να προγραμματίσει τις εργασίες του, έτσι ώστε να προκληθεί η ελάχιστη δυνατή παρενόχληση στο αστικό ανθρωπογενές περιβάλλον χωρίς όμως να αναφέρεται σε ουσιαστικά και πρακτικά μέτρα πως να αποφευχθεί ο επηρεασμός της πτηνοπανίδας της περιοχής.

Στη φάση λειτουργίας δεν αναμένονται επιπτώσεις στο ακουστικό περιβάλλον της περιοχής του έργου αφού το έργο λειτουργεί αθόρυβα.

5. Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση

Δεν εφαρμόζεται καθώς το έργο τοποθετείται σε απόσταση 300 μέτρα εκτός της Ζώνης Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) «Χα-ποτάμι» CY50000010.

6. Διαβούλευση

Στα πλαίσια αξιολόγησης του έργου από την Περιβαλλοντική Αρχή ζήτησε τις απόψεις των πιο κάτω Τμημάτων / Υπηρεσιών / Τοπικών Αρχών για το συγκεκριμένο έργο ή για τις δυνητικές του επιπτώσεις στο περιβάλλον λόγω εξειδικευμένων ζητημάτων για το έργο:

Η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας ανέφερε ότι με τα στοιχεία που είχαν υποβληθεί δεν δικαιολογούν οποιαδήποτε διαφοροποίηση της θέσης της ως προς την αρχική αρνητική γνωμάτευση.

Το Τμήμα Δασών ανέφερε ότι στην Έκθεση πληροφοριών για το έργο δεν διευκρινίζεται επαρκώς αν η και πως η επηρεάζεται η φυσική βλάστηση, εάν έχει διερευνηθεί η παρουσία φυτών του Κόκκινου Βιβλίου για Χλωρίδα της Κύπρου, πώς αντιμετωπίζεται το θέμα της διάβρωσης και του τοπίου κι γενικά πώς διαφοροποιείται η παρούσα αίτηση σε σχέση με την απορριφθείσα και με βάση αυτά δεν μπορούσε να τοποθετηθεί.

Το Τμήμα Γεωργίας ανέφερε ότι δε φέρει ένσταση στην κατασκευή του έργου.

Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων στην προηγούμενη παρόμοια αίτηση, κατασκευής φωτοβολταϊκού (ισχύος 600Kw) ήταν θετικό, με όρους αφού σε επιστολή προς το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, στις 18 Ιουνίου ανέφερε ότι:

- i) δεν υπάρχει ανάγκη υδροδότησης του εν λόγω έργου
- ii) το έργο δεν επηρεάζει Υδατικά έργα ή εγκαταστάσεις του εν λόγω Τμήματος ούτε επηρεάζει αγωγούς
- iii) το έργο δεν εμπίπτει σε ζώνη προστασίας γεωτρήσεων και
- iv) έθεσε όρους για την προστασία του υδατορέματος που διέρχεται κατά το μήκος του νοτιοανατολικού και του νοτιοδυτικού συνόρου του τεμαχίου, ότι
  - 1) Η ανάπτυξη σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να τροποποιήσει με οποιοδήποτε τρόπο την φυσική κατάσταση των υδατορευμάτων περιλαμβανομένης και της φυσικής βλάστησης. Η κοίτη των υδατορευμάτων να παραμείνει ελεύθερη για να διασφαλίζεται η ομαλή και απρόσκοπτη ροή των ομβρίων υδάτων κατά μήκος τους.
  - 2) Λωρίδα πλάτους 5 μέτρων από το σύνορο με τα υδατορέματα να παραμείνει ελεύθερη από οποιοδήποτε κατασκευές (π.χ. περίφραξη με τέλι ή τοίχο αντιστήριξης) και χωρίς τροποποίηση του φυσικού εδάφους ώστε να λειτουργεί ως ζώνη προστασίας σε περιπτώσεις πλημμύρας.

Οι πιο πάνω απόψεις του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων, που εκφράστηκαν στην αρχική αίτηση για πολεοδομική άδεια, για την κατασκευή του εν λόγω φωτοβολταϊκού πάρκου, παραμένουν οι ίδιες και στη παρούσα αίτηση.

7. Θέση Περιβαλλοντικής Αρχής

Η Περιβαλλοντική Αρχή, κατά τη διαμόρφωση της θέσης της, έλαβε υπόψη τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν με βάση το άρθρο 23 του Νόμου, τις απόψεις του Τμήματος Γεωργίας, του Τμήματος Δασών, της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας και της προηγούμενης αξιολόγησης της Περιβαλλοντικής Αρχής.

Η Περιβαλλοντική Αρχή αφού έλαβε υπόψη τα κριτήρια του Τέταρτου Παραρτήματος του Νόμου, δεν συνηγορεί στην κατασκευή του εν λόγω έργου αφού δεν παρουσιάστηκαν νέα στοιχεία που να διαφοροποιούν προς το καλύτερο τις επιπτώσεις του αναθεωρημένου έργου (σε περίπτωση κατασκευής του φωτοβολταϊκού πάρκου) από αυτό που υποβλήθηκε προηγουμένως (στις 31-1-2019, με αρ. φακ ΛΕΜ/00076/2018), ισχύος παραγωγής 600Kw και αυτά αναγνωρίζονται στα χωροταξικά και τα περιβαλλοντικά στοιχεία με τα ακόλουθα:

Περιβαλλοντικά στοιχεία:

- Με την τυχόν ανάπτυξη του εν λόγω φωτοβολταϊκού πάρκου θα δημιουργηθούν συνθήκες περαιτέρω διατάραξης του φυσικού βιότοπου στην ήδη διενεργηθείσα εκχέρσωση στο 75% του

τεμαχίου, με τις επιπτώσεις στη φυσική βλάστηση, των φυτών του Κόκκινου Βιβλίου για Χλωρίδα της Κύπρου.

- Η περιοχή της εν λόγω ανάπτυξης εντάσσεται σε περιβάλλον με απότομες κλίσεις, ευαίσθητη από αλλαγές του γεωλογικού υπόβαθρου και αφαίρεσης της φυσικής βλάστησης. Στη προηγούμενη αίτηση για κατασκευή φωτοβολταϊκού πάρκου παρά το ότι η Περιβαλλοντική Αρχή ανέφερε ότι ο κύριος του έργου θα μπορούσε να αιτηθεί ξανά με τρόπο να μη επηρεαστεί το γεωλογικό υπόβαθρο της περιοχής, κατασκευάζοντας επίπεδα διαφορετικών υψομέτρων - δόμων) δεν το έκανε και αντί αυτού δημιούργησε ένα επίπεδο πλατώ με μεγάλη κλίση
- για την ολοκλήρωση του έργου θα απαιτηθούν περαιτέρω εδαφολογικές μεταβολές και επηρεασμός του περιβάλλοντος για να γίνει δυνατή η μεταφορά κατασκευαστικών υλικών και εξοπλισμού για την ολοκλήρωση του έργου.
- Το προτεινόμενο τεμάχιο συνορεύει με αργάκι το οποίο διαθέτει έντονα διαμορφωμένη κοίτη με ποτάμια βλάστηση που εκτείνεται 8 -10 μέτρα εντός του τεμαχίου. Επειδή φαίνεται ότι το φωτοβολταϊκό πάρκο θα εκτείνεται μέχρι και τα σύνορα του αργακιού, η αναγκαία παντελής απουσία βλάστησης στα σύνορα του αργαγιού, σε συνδυασμό με την μεγάλη κλίση του τεμαχίου δημιουργεί συνθήκες για επερχόμενες διαβρώσεις, μετακίνηση του εδάφους και επηρεασμού της έντονης παραποτάμιας βλάστησης που βρίσκεται εντός του αργακιού και ευρύτερα καθ' όλη διαδρομή του υδατορέματος. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι, ενώ στο Έντυπο Πληροφοριών αναφέρεται ότι η χωροθέτηση του φωτοβολταϊκού συστήματος θα γίνει με βάση την Πολιτική του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων για αναπτύξεις που επηρεάζουν εγγεγραμμένα υδατορέματα, που προνοεί απαγορευτική την παρέμβαση στην κοίτη του ποταμού σε απόσταση μικρότερη των 15 μέτρων από το όριο της κοίτης του ποταμού (ο οποίος βρίσκεται στο δυτικό μέρος του τεμαχίου), η πρόσφατη επιτόπια επιθεώρηση στο εν λόγω τεμαχίου έδειξε ότι ο κύριος του έργου προχώρησε σε εκχέρωση πέραν των πέντε μέτρων από τα όσα το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων καθορίζει.

Χωροταξικά στοιχεία:

- 1) Αφορά τεμάχιο περιοχή που απέχει μόνο 300 μέτρα από την Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) «Χα-ποτάμι» που καταγραφές καταδεικνύουν ότι έχουν επεμβάσεις στο γύρω από αυτήν, έχουν δημιουργήσει περιβαλλοντικές πιέσεις στο χώρο με δραματικά αποτελέσματα στον αριθμό των πτηνών. Αποδημητικά πουλιά που αναπαράγονταν σε σημαντικούς αριθμούς δεν φωλιάζουν πια ενώ για άλλα σπάνια είδη πτηνών κινδυνεύει η επιβίωση τους.
- 2) Το εν λόγω τεμάχιο αποτελεί προέκταση Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) και σημαντικό τόπο τροφοληψίας της πτηνοπανίδας είτε απειλούμενων πτηνών είτε πτηνών που είναι σε καθεστώς προστασίας.
- 3) Το τεμάχιο εμπίπτει σε γεωργική ζώνη αλλά, αρκετά μακριά από το δομημένο περιβάλλον του χωριού Ομόδους (1,5 Km), του χωριού Βουνί (2.5Km) και του χωριού Βάσα Κιλανίου(1,3 Km).
- 4) Σε περίπτωση υλοποίησης του έργου το ενδιαίτημα της περιοχής θα μειωθεί, θα αυξηθεί επιπλέον η περιβαλλοντική πίεση από τις επιπλέον εδαφολογικές μεταβολές και την διατήρηση του τεμαχίου στην εκχερσωμένη κατάσταση.
- 5) Το τεμάχιο είναι σε ζώνη εξαιρετικής φυσικής καλλονής.

Με βάση τα πιο πάνω το Τμήμα Περιβάλλοντος θεωρεί ότι οι επιπτώσεις στη χλωρίδα και στην πανίδα της περιοχής θα είναι ανεπανόρθωτες για το οικοσύστημα της περιοχής, στη βιοποικιλότητα, και στην προστασία των υδάτινων πόρων.

Με βάση τα πιο πάνω, το Τμήμα Περιβάλλοντος δεν μπορεί να συναινέσει για την εν λόγω ανάπτυξη και θέτει επιπρόσθετα και το θέμα των επεμβάσεων που ήδη έχουν γίνει οι οποίες δυσχεράνουν τη διαδικασία αξιολόγησης του έργου.

Πάμπος Κυριακίδης
για Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος
Περιβαλλοντική Αρχή

Αρ. Φακ. 02.10.011.005.001.004
17/2/2021